26ՆԾՐ ԱԷՆԷ Ն. 4794 1910 ՅՈՒԼԻՍ 28/10 ՕԹ.Ս. ՊԱՐԻԶ 28 ԹԻՄՈՒԶ 1326)(5 ՇԱՊԱՆ 1328

ՄԵԾԱՐՈՒԱՅԻ ԱԽՊԱՐ

30 ԲԱՐԱ

DIRECTION DU JOURNAL
MEDJMOUA-I-AHBAR
65, Grand'rue de Péra, Taxim, 65

ԱՊՈՆԷ ԳԻՆԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

		Ամեն մի	6 ամիս
Իսթանպոլ իլին	Դուռս	60	35
Թաշրա իլին	»	85	45
Մէհալիէի էճնէպիյէ իլին	Ֆրանկ	20	10

ՊԱՐԻԶԻ ՊՈՒԼ ՄԷՋ ՀՈՒՄԱՅ ԻՐԹԻՒՆԻ
ԿԻԻՆԼԷՐԻ ՆԷՏԻ ՕԼՈՒՆՈՒՐ
Իլանաք իլին այրընա բազարլըգ :

مجموعهٔ اخبار
بك اوغلی تقسیم جاده‌سی نومرو ٦٥

ՀԱՒԱԽՕՍԱԿԱՆ

ՊՕԼԻՍ ՆՍՏՈՂ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ-ՊԱՏՐԻԱՐՔՆԵՐ

(4793 թիւէն շարունակութիւն)

ԱՆՏՈՆ ՊԵՏՐՈՍ Թ. ՀԱՍՈՒՆԵԱՆ 1866-1879

Ծնաւ Պօլիս 1809, Յնս. 13ին։ Պօլսոյ վարժարանի մէջ ուսում առաւելով, 1823ին Բրօքականտա գնաց ուր ընթացաւարտ եղած՝ 1832ին քահանայացաւ։ Սուղ ժամանակ մը Զմիւռնիա, Գաղատիա առաքելութիւն ընելէ յետոյ, Պօլիս կանչուեցաւ Նուրիճանեան Անտոն Գերպշ ի կողմանէ, և 1842ին Հռոմ խաւրուեցաւ առ Գրիգոր Ժ. Քահանայապետ, ուր եւրիցս երանելի Քահանայապետը տեսնելով Հասունեանի հանճարն, ու գուշակելով անոր ապագայ մեծութիւնը, զինքը եպիսկոպոս օծեց Սեպտ. 21ին։ Անտոն Գերպշ, Հասունեան իբր օգնական Նախագահին Պօլիս վերադարձաւ, ու բեղմնաւոր գործօն կեանքին սկիզբն դրաւ, և թէեւ իր պաշտօնավարութեան ժամանակամիջոցին մութ գիծեր աքօղած են իւր ուղղութեան ընթացքն, սակայն բռնապետութեան չրջանը, նոյն իսկ երկաթէ կամքերը սեղմած էր իր ճիրաններուն մէջ, ու չատ անգամ յանմայս կ'ստիպուէին չուշածանին գործել։ Գեր. Հասունեան ժամանակէն օգտուելով, չատ աւելի փայլուն դիրք մը կրնար բռնել Հայ-Կաթողիկէ հասարակութեան Կ-Պատրիարքներու չարքին մէջ, բայց ո՛ գիտէ, Թուրքիայի միապետութի՞ւնը թէ իր ընդարձակ կրքերն ետ թողուցին զինքը այդ փայլունութենէն։

1843 Մայիս 5, Անարատ Յղութեան կուսանաց մենաստանը կառոյց, աղջիկներու օրիորդաց արմատական կրթութիւն մը տալու համար, զոր յետոյ գեղեցիկ կանոններով բարեզարդեց։ 1846ին Նախագահ ընտրուելով՝ երեք տարի յետոյ 1849ին Օսմանեան գահուն կողմանէ նուիրակ խաւրուեցաւ ի Կայեդա առ Պիոս Թ. Ս. Քահանայապետը։ Վերադարձին ժամանակ մը մնաց Պօլիս, մինչեւ որ մեծ մարդուն հանճարը գնահատուիլ սկսաւ մեծապէս 1866ի սկիզբը. մինչ Գրիգոր Պետրոս Ը. Կաթողիկոսի վախճանելէն յետոյ, ըստ սովորութեան Կաթողիկոսարանի պատկանող եպիսկոպոսունք Զմմառ ժողուեցան՝ ուր ներկայ էր նաեւ Գեր. Վալերկա՝ Պատրիարք Երուսաղէմի և Առաք. Նուիրակ Սուրիոյ։ Սեպտ. 14ին, եպիսկոպոսունք միաձայնութեամբ զԳեր. Հասունեանը Կաթող.-Պատրիարք ընտրեցին. երկու Աթոռները միացուցին ու ծանուցին Հռոմայ Ս. Գահուն։ Յաջորդ տարին՝ Ս. Պետրոս Առաքելապետին 18րդ Յոբելեանին առթիւ, Հասունեան Անտոն Պետրոս Թ.՝ եպիսկոպոսաց չատերուն հետ Հռոմ դրօնուելով, Ս. Քահանայապետը հաստատեց ընտրութիւնը, շնորհեց Պալիումը, Յլս. 15ին, շնորհելով նորընտիր Կ-Պատրիարքին Աստուածածնայ հրաշագործ պատկերը և Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի ոսկորներէն մաս մը։

Նորընտիր Կ-Պատրիարքը Պօլիս վերադարձաւ և բազմաթիւ եպիսկոպոսունք Օգստ. 15ին, Վերափոխման օրը, Կաթողիկոսական մեծահանդէս օրհնութիւնն ու գահակալութիւնը կատարեցին. Բ. Դուռն ալ զոհունակութիւնն ցցնելով Կայսերական Պէրաթը շնորհեց։

Կաթողիկոսական ու Պատրիարքական Աթոռները Հասունեանի գերհանճար անձին վրայ միանալուն, Հաստատութեանս առաջնորդ ու աւագանիք մեծապէս խնդացին ու բացուած կը տեսնէին յառաջդիմութեան մեծ պողոտայ մը. սակայն չարը մախալով այս ամէն բարեբաստիկ յաջողութեանց վրայ, պառակտում ձգեց հօտին մէջ. Հասունեան կամ Քիւվէլեան ըսուած խնդիրը ծայր տուաւ չորս եպիսկոպոսաց, 45 քահանայից ու բազմաթիւ աշխարհականաց կողմանէ. այս ցաւը քիչ էր կարծես մորեքելու Կ-Պատրիարքին սիրտը, 1870ի մեծ հրդեհին մոխրակոյտի վերածուեցաւ Անարատ Յղութեան կուսանաց հոկայ մենաստանը, Կաթողիկոսարանի մի մասը ու կարեւոր տեղեր. սակայն ասնիւթական վնասը դարմանելի էր, իսկ միւսը խաղաւ չլատեց Հասունեանի ուժը, երբ մանաւանդ նոյն տարին, Մայիս 20ին, Ս. Քահանայապետին խաւրած հայրական կոնդակն ալ ապարդիւն մնաց։

Խոհեմ, զգօն Կ-Պատրիարքը, այս ամէն ծովածուփ յուղմանց մէջ, պարագայի յարմար վարուեցաւ. առանց կառավարութեան դեկը ձեռքէ ձգելու։ Զանաց Օսմ. կառավարութեան հետ համերաշխ ըլլալ։ Հռոմը չվիրաւորել։ Ժողովրդեան համակրութիւնը գրաւել։ Կ'երեւայ թէ այս ամէն յուղմանց ինքը պատճառ տուաւ, Կարդինալ Պարնապօյի հրանգաց հետեւելով, սակայն յետոյ չկրցաւ առաջքն առնուլ, և Աղգային իրաւունքը կրօնի գոյն առաւ։

Վերջապէս 1879ին հրաժարականը տալով, մեկնեցաւ դէպ ի Հռոմ, ուր 1880 դեկտ. 13ին, Լեւոն ԺԳ. Ս. Քահանայապետը՝ զինքը Կարդինալաց դասը կարգեց, Պարծա՛նք Հայ ազգին, վասն զի իրմէ առաջ ո՛չ ոք Հայ Միրանաւոր եղած է Հռոմէական Եկեղեցւոյ։ Չորս տարի յետոյ, 1884 Սեպտ. 1ին՝ իր մահկանացուն կնքեց. իր սուր մտքին, լայն հանճարին, խոր հմտութեան, քաղաքագիտութեան, Արեւելեան Հայ տաղանդին նմոյշն թողլով իր Միրանաւոր ընկերաց պատկառազդեցիկ խումբին, որոնց զարմանքն հրաւիրած էր վրան։

ՍՏԵՓԱՆ ՊԵՏՐՈՍ Ժ. ԱԶԱՐԵԱՆ 1881-1899

Սորա պապը Սեբաստիոյ Բրգնիք գիւղէն գաղթած էր, և ինքը Պօլիս ծնաւ յամի 1827 Դեկտ. 26։ Տասն և հինգ տարուան հասակին Մարուշեան Գերապայծառի հաստատած կղերանոցի մէջ ուսում աւարտեց քաջ կրթուելով. հայ., ֆրանս., իտալ., լատ., անգլ., յունարէն լեզուաց մէջ։ 1843ին Հռոմայ Հաւատամատիւռ ժողովոյ վարժարանին ատուածաբանական, իմաստասիրական, չափագիտական ծրագիրը բոլորեց ու 1850ին քահանայ ձեռնադրուելով, Պօլիս եկաւ և Նախագահ Հասունեանի անձնական քարտուղար եղաւ։ 1864ին յուն., լատ., հայ., թիւրք. բառարան մը շինեց։ Քանի՛ցս Տեղապահի պաշտօն վարեց. կարեւոր գործոց համար Եւրոպա ուղեւորեցաւ։ Եւ ի վերջոյ 30 տարուան հասակին՝ 1877ին, Սիւնհոդական որոշմամբ, փոխանորդ ու օժանդակ Եպիսկոպոս օծուեցաւ։ (Նիկոսիոյ Արքեպիսկոպոս տիտղոսաւոր)։

Մինչ 1879ին Հասունեան Կ-Պատրիարք հրաժարեցաւ, Տեղապահ անուանեցաւ և 1881, Յունիս 24ին, Կ-Պատրիարք ընտրուելով, Յուլիս 5ին, Յ. Փրկիչ Մայր Տաճարին մէջ նմանը չ'տեսնուած շքեղութեամբ օծուեցաւ։ Այդ օրէն սկսեալ, Լուսաւոր Արուսեակը ժողովրդեան մտքէն պառակտումի մութը փառատեց, ըղձալի միութիւնն ու խաղաղութիւնը վերահաստատեց. և որպէս զի ժողովուրդը մտաւորապէս զարգանալով անգամ մ'ալ փճացումի այս վէճը չդահավիժի, հիմնեց ուսումնական հաստատութիւններ, նախակրդական ու բարձրագոյն վարժարաններ, թէ՛ Պօլիս, թէ՛ գաւառները. Եկեղեցական Երգոց Շարականի ու Ժամագրոց կարգադրութիւն մը ըրաւ. հիւանդանոցի, անկելանոցի և ուրիշ բարեգործիչ հաստատութիւնները քաջալերեց. Ապա իւր Համիսի կողմանէ ընծայաւոր եղաւ առ Լեւոն ԺԳ. Սրբազան Քահանայապետ։ 1894ին Հռովմայ Պատրիարքական ժողովոյն մէջ, Արեւելեան Հայրապետք իր քաջակայութիւնն քաջ զգացին, թէ և ինքը գրով հակցուց գերազանցօրէն Արեւելեան Քրիստոնէից պէտքերն ու պահանջները։ Իբր կէս դար, մտաւորապէս ու մտաւորապէս ծաղկեցուց Հայ-Կաթողիկէ հասարակութիւնը. 1895ի Հայկական մեծ կոտորածին անբացատրելի ցաւով, գերագոյն ճիգով նպաստեց կողոպտուած Ազգին, առանց խարութեան կրօնի ու ազգի, հայ տուաւ աղքատին, սրբեց որբին տաք արցունքը, քաջալերեց առաքինութիւնը, կազդուրեց տկարն, ամենուն հետ ամէն եղաւ. անմոռանալի ոսկի տառերով դրոշմուելիք անուն ու համբաւ չթնեց և աս մասին անա Ցիրանական կտճառի անդամ՝ Դերեկոմս Վոկէի ըսածը. «Մեր դարուն Արեւելք երեք մեծ քաղաքագէտ ունեցաւ». որոնց մին է Տէր Ազարեան Պատրիարք, որոյ վարչական կարողութիւնը դրուատեց 90 ամեայ տիփլօմաթ մը, Յիսուսի փոխանորդ՝ Լեւոն ԺԳ. Ս. Քահանայապետը։ Բայց ինչ օգուտ որ մեծ կեանքերը սո՛ւղ են, անոնց տարիները օրուան չափ կարծես տեւողութիւն չ'ունենալով չատ չատ կը սահին կ'անցնին։

1899 Մայիս 1ին գուժեց աշխարհի տիեզերահռչակ անմահ Հայրապետին մահը. այս լուրը կայծակի արագութեամբ տարածուեցաւ թուրք ու օտար դահլիճներու մէջ. կայսերք, թագաւորք, Լեւոն ԺԳ, Քահանայապետ, Յովսէփ Կայսր Աւստրիոյ, Էմիլ Լուբէ, Ֆրանսական նախագահ, և աշխարհիս ամէն կողմէն ցաւակցական հեռագրեր տեղացին Սպրդ-Աղաճիի Կաթողիկոսարանը։ Հետեւեալ կիրակին, Մայիս 7, Վեհափառ հանգուցեալին մարմինը ամփոփուեցաւ Աթոռանիստ կեղեցւոյ մէջ, ի ներկայութեան դեսպաններու, դիւանագիտական մարմնոյ, օտար և մեր աւագանեաց ու հոծ երկսեռ բազմութեան ամէն յարգանութեանց։

Հիւսնիմանսուր 1910, Յլս. 7/20

ՄԻՔԱՅԷԼ Վ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ Գ. Լուսինեանի Ֆրանսահայ մեծ բառդիրքին 35րդ պրակը։ Ամբողջ գործը աւարտելու մօտ ըլլալուն, հաւաքողներ պէտք է փութան պակաս պրակները լրացնելու։

ՊԱՂԱՏԱՆՔ ԱՌ ԱՍՏՈՒԱԾ

ՎԱՍՆ ԿԵՆԱՑ

ՇՆՈՐՀԱՎՍԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ՄԵՐՈՅ

ՏԵՍԱԾՆ ՏԵՍԱԾՆ

ՊՕՂՈՍ Պ. ԺԳ.Ի ԹԵՐԶԵԱՆ

ԿԱԹՈՂ.-ՊԱՏՐԻԱՐՔԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԵՐԳԵԱԼ Ի ԴԻՄԱՑ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՊԱՀ ՎԻՃԱԿԻՆ ԲԱՐԲԵՐԴԻ

Ամենազօր Բարձրեալդ Աստուած՝
Որ միշտ գթաս յազգ մահացուաց.
Պահեա՛ զհօտիս Հայոց անվթար
Զոր ընտրեցեր և ընկալար։
Զթմբիր հօտիս մահարաւէր
Հօրս աղօթիւք զարթո՛, ո՛վ Տէր.
Բացցին սիրոյդ դրունք բազմագութ,
Շանթ բարկաձայթ չիջցի աջոյդ։
Պատեսցին զրահ՝ն արդարութեան
ԶՀովուապետ մեր՝ շնորհք եօթնարփեան.
Դէպ մեզ կացցէ երկայն աւուրբ
Ի յարկս քո ի լեառն սուրբ։
Հայրապետիս լե՛ր աշտարակ,
Զընդդիմակցաց ջոլիր վայրագ
Հրացան ցասմանդ ի զէն, ի վրէժ
Ի մուայլ վիրապն ա՛րկ գահավէժ։
Մոլորութեան արմատք չարին
Սովաւ յերկրէս բնաջինջ լիցին.
Շողշողեսցեն միշտ բազմալոյս
Կենաց՝նցուղ Սէր, Հաւատք, Յոյս։
Ի մի գաւթի կրօնից ուսմանց
Տո՛ւր մեզ՝ արկեալ զերկս անխանձ
Ծրծել զիմաստս ոսկի դարուն
Ընտրեալ Հովուիս Ջանիւք անքուն։
Պահեա՛ Տէ՛ր յար բարդ ի բարդ
Զճակատ Պետիս մեր չնորհազարդ՝
Ի մուրտ ի սարդ պերճ յաղթութեանց
Աւուրց յաւուրս յոյժ զեղապանծ։
Շնորհեա՛ Հովուիս յորդւոցն ի պար
Յազել աւուրքդ ասա զամս յամայր
Հուսկ յՈղիմպոս վեհից կաճառ
Հասցէ բերկրիլ ի փառս անճառ։

ՆԵՐՍԷՍ Վ. ՊԱՂՏԻԿԵԱՆ
Եպսկն. փոխանորդ

Մէզրաա, 13 Յուլիս (Ն.տ.) 1910

ՐՈՒՄ ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷՍԻ

Վէ

ՀՈՒԳՈՒԳԸ ՊԷՅՆ ԷԼ ՄԻԼԷԼ

Բում տալա վէքիլէրինտէն Մ. Վամվագաս. Բոլիթիգի էբիթէօրիսիս զազէթասընտա, հուգուգը պէյն էլ միլէլ նօգթաի նազարբլա Բում բաթրիգխանէսինին ունվալի իւզէրինէ վէ բաթրիգխանէյին, Մաքէտոնիատաքի տավալը քիլիսէլէր մէսէլէսի հագգընտա մուազզամ տէվլէթլէրէ միւրաճաաթ իթմէյէ հագգը պուլունտըղընը իսպաթ իյլէմէք իւզրէ. մուհիմմ պիր մէգալէ տէրճ իթմիշ տիր։

Մուհարրիրի մէգալէ, ասըլ մէսէլէյէ կիրիշմէզաէն էվվէլ, Մէյրութիյէթին թէէսսիսինտէն պէրու, Թիւրքլէր իլէ Օսմանլը Բումլարընընն պիրպիրլէրինի թանըմագ իչին հիչ պիր չէյ եաբմամըշ օյտուգլարընա թէէսսիւֆ իտիեօր։ Բէք չօգ էվրօբալը էսէրլէրի թիւրքճէյէ թէրճէմէ օլունմըշ, վէ պունլարտան իսթիֆատէ տա-

ՎՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԱՌԱՋ

* * *

«Մարդու հիրի ամբի ազգեցուն մեր վատ դրամ հիրի գրվատեցի ենք հիրատարա ձեռաբաս են մեկնումեցել վոնվամբ, Մարդու հիրի նվատեր ամբ վատ դրամ հիրի գրվատեցի ենք հիրատարա ձեռաբաս ենք

Պատէհու իշխու թանրիրաթը ումումիյէտ, մէճլիսի ումումի միլլինին, 12 նէ-գէր Սէն Ամնոդ աղասընատան, 8 այնարհական մէճլիսի աղասընատան վէ 12 մէթրոպոլիտէն վէ Իսթանպոլ սերրիսգօրսլըղընէն 2 վէքիլինէն վէ բաթրիրգխանէնին էբարխալարընատան հէր պիրինէն պիրեր վէքիլինէն (87 քիշի) միւրէքքէպ օլաճաղը պիլտիրիլմիշ, վէ տէրհալ ինթիխապաթա պաշլամալարը մէթրոպոլիտկէ իշար օլունարագ, Իսթանպոլտա պուլունանլարը վէ եախսա Իսթանպոլա եագընմահէլլէրտէ օլանլարը թէրճիհէն 12 մէթրոպոլիտին իսմլէրինի հավի պիր ինթիխապ ճէտվէլի կէօնտէրմէլէրի, վէ ուսուլը մէվճուտէ մուճիպինճէ հէր պիր թեմատէն պիրեր վէքիլ ինթիխապ իթաիրմէլէրի իսթար իտիլմիշ տիր։

Պու թանրիրաթը ումումիյէտ, Մէճլիսի միլլինին, կէլէճէք սեպտ. 1/14տէ քիշատ օլունաճաղը պիլտիրիլմիշ, վէ իշխու թանրիրաթ՝ Սէն Սինոդ աղալարը թարաֆընատան իմզա օլունմըշ տիր։

* * *

«Թանին», պու թանրիրաթը չէտիտէն մուահէզէ իտէրէք, բաթրիգխանէյի ֆիթնէ վէ ֆէսատ օճաղը թէսմիյէ իմմիշ վէ պունունլա հիքիմէթին հիչ պիր չեյ զայդ իմմէկէճէկինի, անճագ բաթրիգխանէնին մահիյէթի անլաշըլաճաղընը վէ ագլը պաշընտա օլան Ռումլարընն տախի՝ իշխու թանրիրաթը թագպիհ իտէճէքլէրինէ չիւպհէ օլունմատըղընը հաղմըշ տիր։

* * *

Մաքէտոնիատաքի քիլիսէլէր մէսէլէսինին միւզաքէրէսի իչին պիր մէճլիսի միլլյի ումումի ադա իմմէք իւզրէ հիքիմէթէ պիր թագրիր վէրիլմէսի հագգընտա իթթիֆազ օլունան գարար՝ ճումա կիւնիւ Ֆէնէր բաթրիգխանէսինին Միխթէլիթ մէճլիսի թարաֆընատան թասվիպ իտիլէրէք, թագրիր, ճումա իրթէսի կիւնիւ, բաթրիգխանէնին գաբու քէհեասը մարիֆէթիյլէ ատլիէ նազիրընա թագտիմ օլունմըշ տիր։ Նազիր, իշխու թագրիրի օգուտրգտան սոնրա, պու եօլտա եազրմըշ թագրիրլէրի գապուլ իտէմէեճէկինի, վէ զաթէն հիքիմէթ, մէճլիսի միլլինին ինճիմարընա միւսաատ իմմէեճէկինտէն, թագրիրին թասիլինէ տէ լիւզում օլմատըղընը պէեան իտէրէք, թագրիրի գաբու քէհեասընա իհատէ իյլէմիշ տիր։ Գաբու քէհեասը տա՝ ատլիյէ նազիրընդն գաթի պէեանաթընը բաթրիգ էֆ·յէ թէպլիղ իմտիկինտէն, միւշարիլէյհ, տէրհալ Մէճլիսի միւխթէլիթի թօբլամագ իւզրէ, բունանի վէ ճիմանի աղալարը տավէթ իմմիշ տիր։ «Լա Թիւրքի» տիոր քի, բաթրիգխանէ մէճլիսլէրինին էքսէր աղասը, բաթրիգխանէ թարաֆընատան տէվլէթլէրէ միւրաճաաթը խոշ կէօրմէմէքտէ իքէն, մէճլիսի միլլինին թօբլանմասընա հիքիմէթին մանի օլմասը իւզրինէ, ֆիքիրլէրինի թէպտիլ իտէրէք, մէղքիւր միւրաճաաթը չիմտի քէնտիլէրի տէ թէնսիպ իմմէքտէ իմիշլէր։

*** Բաղար իրթէսի կիւնիւ էքսէրիյէթ հաղը օլմասընընատան, իճթիմա վուգուպուլմամըշ, վէ պու կիւն իճթիմա իչին եէնիտէն տավէթ վագը օլմըշ տըր։— «Լ. Հէբալա», ատլիէ նազիրընա թագտիմ իտիլէն թագրիրին լիսանը, թագրիրին ըստինի իճապ իմտիրէճէք ատէրճէտէ ադրը օլտըղընա ինանմատըղը կիպի, նազիրընն, մէճլիսի միլլինին ագտընա հիքիմէթճէ միւսաատէ օլընմահաճաղընը սէօյլէմիշ օլտըղընա տա ինանմահօր, չիւնքի միլլէթլէրին հիբրիյէթը մէգհէպիյէսի վէ խմթիեազլարընին մուհաֆազասը՝ Գանունը էսասինին 17ինճի մատտէսիյլէ մուսատագ օլտըղընը պէեան իտիեօր։ Ըէֆիգիմիզ, պու իշտէ իքի սուլ թէֆէհհիմ (թիւրիմացութիւն) օլտըղընը զանն իտէրէք, պու պապտէ պիր ֆիքր տէրմիհան իտէպիլմէք իչին, թագրիր սուրէթինին նէշրինի թէքլիֆ իտիեօր։

*** Բաղար իրթէսի կիւնիւ Մէճլիսի միւխթէլիթին ադտը իչին բաթրիգխանէյէ կէլէն աղալար թագրիրի կէթիրտիպ օգուտմըշլար։ Վէ քէնտիլէրի տէ՝ ատլիէ նազիրընին կիւճիւնէ կիտէպիլէճէք աղը պիր լիսան կէօրմէմիշլէր տիր։ պիր միւտաէթ թասթիկ էֆքեար իտէրէք, բաթրիգխանէնին իշխու մէղէլէթի գապուլ իմմէյիպ, հուզուզընը միւտաֆասայա տէվամընը թէնսիպ իյէմիշլէր տիր։

ԻՆԿԻԼԻԶ ՀԷՅԷԹԸ ՄԱԽՍՈՒՍԷՍԻ

Ինկիլթէրրա զրալը Պէյինճի Ճօրճին սանտալիի գրալիյէ գուուտընը Զաթը հաղրէթը Բատիշահիյէ ըէսմէն թէպրիզէ մէմուր օլան հէյէթը մախսուսէ, եազարզըմըզ վէճհէյ, ճումա իրթէսի կիւնիւ, ագշամ իւզէրի, Թարապիատան, Ինկիլիզ ըսթասիօնէրի իլէ Տօլմա-պաղչէյէ կէլմիշ վէ պիր իսթիմպոթ իլէ սէրայը Հիւմայունընն ըրխթըմընա չըգմըշ տըր։ Հէյէթ, Ինկիլիզ մարշը չալընտըղը հալտէ, եավէրանը Շահանէ թաբաքընատան իսթիգպալ օլունմըշ վէ պիր պէօլիւք խասսա ասաքիրի բէսմը սէլամը իյֆա իյլէմիշ տիր։ Սէրայ գարուսընտա պաշ թէշրիֆաթճը Դալիպ բաշա, մուավինի Մէմտուհ պէյ վէ սէրայըն տիկէր էրքեանը մէմուրլարի՝ հէյէթի պիլ իսթիգպալ, պիրինճի գաթ սալօնընա կէօթիւրմիւշլէր տիր։ Պիր ազ իսթիրահաթատան սոնրա, հէյէթը մախսուսէ, հուզուրը Շահանէյէ գապուլ պույրուլմըշ տըր։ Զաթը հաղրէթը Շէհրիսեարի՝ միւշիրլիք պէօյիւք իւնիֆորմասընը վէ քեաֆֆէյի մէմուրլար ռէսմի էլպիսէլէրինի կիյինմիշլէր տիր։

Հէյէթը մախսուսէ ըէիսի մարքի ալ Նորթամբթօն՝ նամէի գրալիյի Զաթը հաղրէթը Բատիշահիյէ թագտիմ իյլէմիշ տիր։ Նամէի մէղքիւրընն թէրճէմէսի սուրէթի տիր։ «Շէվքէթլու վէ միհրթէրէմ բէյէրիմ օլուպ, Ինկիլթէրրա, Իրլանտա վէ ատնիզէր աշրը Ինկիլիզ միւսթէմլիքաթը զրալը վէ Հինտիսթան իմբէրաթորը պուլունան Եէտինճի Էտուարտընն վէֆաթընը խապէրը էսէֆամիզնին, վէ սէնավէրլէրինին՝ սանտալիի գրալիյէ գուուտընը թէպլիղ իթմէք իւզրէ, նէզաթ Շահանէյէրինէ ազիմէթ իչին, Տիզպաղը Նիշանընընն Շավալիէլիք ռիւթպէսինի հայիզ օլան միհթէրէմ մարքի տը Նորթամբթօնը մէմուր իթթիֆ։ Պու մէմուրիյէթլէ քէսպը ֆախր իտէն մարքի տը Նորթամբթօն՝ հագգը Շահանէյէրինիզպէ ասլա պօզուլմաեան տօսթլուղըմըզ թէէմինաթընը, վէ պիլհասսա պիզգաթ հագգը Շէվքէթմէսպէրինտէ պէսլէտիկիմ մուհապէթի սամիմանէ վէ հիւրմէթի, վէ Զաթը հաղրէթը Շէհրիսեարիլէրի հագգընտաքի հիսսիսեաթը խալիսանէմի իսպաթ իչին տաիտա ֆըրսաթլար արամագ նիյէթիմի, պէնիմ նամըմա պէեան իտէճէք տիր։»

Հէյէթի մախսուսէ ըէիսի՝ նամէի գրալիյի թագտիմ իմտիքտէն սոնրա, ամիտէքի նութգը իրատ իյլէմիշ տիր. «Մէթպուը մուֆախխամըմընն էմրի մուճիպինճէ, բէյէրը հաշմէթմէսպարը վէ Ինկիլթէրրա գրալը վէ Հինտիսթան իմբէրաթորը Եէտինճի Էտուարտընն վէֆաթընը՝ վէ քէնտիսինին՝ Պէյինճի Ճօրճ նամըյլա էճատատընն սանտալիի գրալիսինէ գուուտընը իխպար իտէն նամէի մախսուսընը Զաթը հաղրէթը Շէհրիեարիլէրինէ թագտիմ իթմէքլէ քէսպը ֆախր իյլէրիմ։

«Պուռնտան պաշգա իքի տէվլէթ պէյնինտէ ճարի օլան միւնասէպաթը սամիմիյէտէն տօլայը մահզուզիյէթը ֆէվգէլատէի գրալիյի՝ վէ մէվճուտ օլան միւնասէպաթը տօսթանէնին, իքի մէմլէքէթին սաատէթ վէ ըէֆահը իչին տահա զիեատ թանքիմի հագգընտաքի թէէմինաթընը Զաթը Շահանէյէրինէ թագտիմէ մէմուրըմ։

«Մուվասըլէթիմիզ կիւնիւնտէն պէրու բարթախթը Օսմանլիտէ մազհար օլտուղըմըզ ֆէվգէլատէ միհմանիւվազանէ վէ սամիմի գապուլիյէթի, մէթպուը մուֆախխամընա պէեան վէ թէպլիղատէն կէրի տուրմահաճաղըմ։»

Զաթը հաղրէթը Բատիշահի, ճէվապէն ահիտէքի նութգը իրատ պուեուրմըշլար տր։ «Գրալ Էտուարտընն վէֆաթը խապէրինի, քէմալը թէէսսիֆլէ իսթիխպար իմտիք։ Միւթէվէֆա գրալ, հիքիմէթը Օսմանիէ հագգընտա սամիմի պիր տօսթլաղ վէ հիսսիսաթ պէպէր իտի։ Պու տէֆա Ինկիլթէրրա թախթընա գուուտ իտէն հաշմէթլու Պէյինճի գրալ Ճօրճ հաղրէթլէրինին, բէյէրլէրինին էվսաֆ վէ հիսսիսաթընա լայըգ պիր վարիս օլարգ-լարընա գանի օլարգընմըզ կիպի, իքի տէվլէթ պէյնինտէ մէվճուտ օլան միւնասէպաթը սամիմինին՝ գրալ Ճօրճ հաղրէթլէրինին սանտալիի գրալիյէ գուուտարյա տահա զիեատէ թանքիմ օլընահաղընա էմինիզ։»

Պաշհու հէյէթը մախսուսէ, գապուլիյէթ սալօնընընն եանընտաքի սալօնա չէքիլմիշ տիր։

Հէյէթը միւշարիլէյհանընն հուզուրը Շահանէտէ պուլընտըղը սրրատա, Ինկիլթէրրա սէֆիրի, մայէթիյլէ պիրլիքտէ, Թէրապիատան, սէֆարէթին մուշ վարօրրյա կէլմիշ վէ իհթիրամաթը լայըգէ իլէ պիրինճի գաթ սալօնընա գապուլ օլընմըշ տըր։ Հէյէթը մախսուսէնին գապուլինտէն սոնրա, սէֆիր՝ մայէթիյլէ պիրլիքտէ հուզուրը հաղրէթը Բատիշահիյէ գապուլ օլընարագ, իթիմատնամէսինի թագտիմ իյլէմիշ տիր։ Մէրասիմի մախսուսէտէն սոնրա, սէֆիր տախի հէյէթը մախսուսէնին պուլընտըղը սալօնա կէօթիւրիլմիշ տիր։

Սահաթ եարըմտա Ինկիլիզ հէյէթը մախսուսէսի չէրէֆինէ 58 քիշիլիք պէօյիւք պիր զիեաֆէթ վէրիլմիշ տիր։ Զիեաֆէթ էսնասընտա սէրայը Հիւմայունն միւզիգասը զալէթ լաթիֆ բարչալար չալմըշ տըր։ Սուֆրատա Զաթը հաղրէթը Բատիշահինին սալլարընտա, հէյէթը մախսուսէ բէյիսի վէ սօլլարընտա Ինկիլթէրրա սէֆիրի, վէ գարշըլարընտա՝ վէկիլի ատ Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ. վէ միւշարիլէյհին սաղ վէ սօլ թարաֆլարընտա, հէյէթը մախսուսէնին պաշլըճա իքի ադասը պուլընմըշլար տըր։

Իշխու զիեաֆէթտէ, միւշարիլէյհիմանէն պաշգա, սատրազամ բաշա, պազը վիւքէլա, ռիճալ, հէյէթը մախսուսէ ադասը, սէրայը Հիւմայունն էրքեանը մէմուրինի վէ հիքիմէթը Օսմանիէնին խըտմէթինտէ պուլընան Ինկիլիզ մէմուրինի հաղրը պուլընմըշլար տըր։

Բաղար կիւնիւ խարիճիէ նազիրը Ռիֆաթ բաշա, Ասաս-բաշասաքի զօնաղընտա հէյէթը մախսուսէնին չէրէֆինէ պիր զիեաֆէթ վէրմիշ տիր։

Բաղար իրթէսի կիւնիւ հէյէթը մախսուսէ սէրայը Հիւմայունա կիթմիշ, վէ մապէյն գայզէլարբյա էրթօղրուլ վարօրընա ազիմէթ իյլէմիշ տիր։ Զաթը հաղրէթը Շէհրիեարի տախի՝ չիֆթէ գաբզա մէղքիւր վարօրը թէչրիֆ իտէրէք, Մարմարատա պիր թէնէզզուհ իճրա պույրուլմըշ տըր։ Վարօրտա տավէթլիլէր իչին միւքէլլէֆ պիր պիւֆէ թէրթիպ իտիլմիշ տիր։ Վարօր՝ սահաթ 11տէ Տօլմա-պաղչէյէ ավտէթ իմմիշ տիր։ Թարաֆը Շահանէտէն հէյէթը մախսուսէ ադասընա Հէրէքէ ֆապրիգասը մամուլաթընատան կիւզել խալըլար ինտա պույրուլմըշ տըր։ Բաղար իրթէսի ագշամը հէյէթը մախսուսէ Սիրաթ գաթարըյա Լօնտրաեա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իմմիշ տիր։

ԳԱՎԱԼԱ ՀԱՏԻՍԷՍԻ

Դավալատան եազըլտըղընա կէօրէ, Թաշօզ ատասընն ասարը ահիգասընը թէտզիգ իմմէք իւզրէ, պիր գաչ սահաթ օրատա գալտըգտան սոնրա Դավալաեա կիթմիշ օլան իքի սէյեահ, չիւպհէլի մագամընտա տէրտէսթ իտիլէրէք, չէհրին օրթասընտա ժանտարմալարտան վէ բօլիս մէմուրլարընտան տարպ իտիլմիշլէր տիր։ Էհնէպիլէր, Էմնիյէթը ումումիէ մէմուրլարը թարաֆընատան պունլար հագգընտա կէօսթէրիլէն մուամէլէյի չէտիտէյի կէօրմէքլէ, հիքիմէթ գօնաղընա գատար միւմանիլէյհիմանա բէկֆագաթ իմմիշլէր տիր։ Պու սէյեահլար, իքինի տէ Ֆրանսըզ վէ Մ. Բիգար իլէ Մ. Բէյնախ իսիմլէրինատէ օլուպ, Մ. Բէյնախ՝ Ֆրանսա մէպուսանընատան Մ. Ժօզէֆ Բէյնախընն օղլու տըր։ Գավալատա գալաբգլարը միւտէթին սուլ թէէսսիրյէ օրատան կիթմիշլէր տիր։

«Ժէօն-Թիւրք»իւն բիվանէթինէ նէզարէն, պու իքի Ֆրանսըզ, պիր եէլքէն կէմիսի իլէ Թաշօզ ատասընա չըղըպ, պիր գաչ սահաթ գալտըգտան սոնրա, Դավալաեա վասրլ օլմուշլար տըր։ Թաշօզ ժանտարմա զօմանանանը վէքիլինին պիր կիւն էվվէլ Թաշօզտան ալտըղը պիր թէլէկրաֆտա, միւմանիլէյհիմանընն՝ վարօր իլէ կէլէճէք եէրէ պիր կիւն էվվէլ եէլքէն կէմիսյէ Թաշօզա կէլիպ Դավալաեա կիթմէքլէրի պիտիրիլմիշ վէ պունլար չիւպհէլի էշխաս օլտուգլարընտան, հագգլարընտա տիգգաթը չէտիտէ իճրասը թավսիյ օլունմըշ տըր։ Ֆիլվագը իրթէսի սապան միւմանիլէյհիմա գարահա չըգաբգլարընտա, էշհալարը կէօմրիւքտէ ալըգօնուլուպ, արիզ ու ամիգ թէպգիգ իտիլմիշ, լիման բօլիսի բասբօրլարընը իսթէմիշ, վէ մունթազամ օլտուղընը կէօրմիշ տիր։ Տիկէր պիր բօլիս մէմուրը տա, պազը իյլանաթ վէրմէք իւզրէ միւմանիլէյհիմայը գօնաղա կէօթիւրմէք իսթէտիկինտէն, պունլար, քէնտիլէրինին տուրտաճագ չօգ վագըթլարը օլմասընընը վէ հիքիմէթ իլէ իշլերի պուլունմասընընը պէեան իլէ, կիթմէք իսթէմէմիշլէր տիր։ Ֆագաթ բօլիս մէմուրը՝ քէնահսինէ պու եօլտա էմր վէրիլմիշ օլտուղընը վէ պու էմրի իճրայէ մէճպուր պուլունմասընընը իֆատէ իյլէմիշ տիր։ (Բօլիս մէմուրլարը վէ ժանտարմալար՝ Մ. Բէյնախընն պասթօնը իլէ քէնտիլէրինի թէհտիտ իթթիկինի վէ իշլերինտէն պիրինէ տէ վուրտուղընը բիվանէթ իտիեօրլար։) Նիհանէթ ժանտարմալար պու իքի Ֆրանսըզը տէրտէսթ իտէրէք, ճէպրէն հիքիմէթ գօնաղընա կէօթիւրմիւշլէր տիր։ Ֆրանսա գօնսօլօսը վուգուանթան խապէրտար օլտուղընտա, տէրհալ գայմագամընն նէզտինտէ բրօթէսթօ իմմիշ, վէ օ տա խէթայը թասդիգ իտէրէք, անինտէ իքի Ֆրանսըզը սէրպէսթ պրագտըրմըշ, վէ քէմալը նէզաքէթլէ ոֆվլըգ տիլէմիշ տիր։ Մ. Բիգար վէ Մ. Բէյնախ՝ Ֆրանսա սէֆարէթինտէն վէ Տէրիսաատէթ Միւղէի Օսմանիսինտէն թավսիյնամէլէրի համիլ իմիշլէր։»

Միւմանիլէյհիմա՝ Ամինա ասարը ահիգա մէքթէպինտէ մուալիմ օլտուգլարընտան, անլաշըլան՝ Եունան հիքիմէթինին ճասուալարը օլտըգլարը չիւպհէ իտիլմիշ, վէ հատիսէ պունտան իլէրի կէլմիշ տիր։ Ֆագաթ հէր նէ օլսա, մէմուրինի մահէլլիյէ թարաֆընատան մուսատտագ բասբօրլարը օլտուղը կէօրիւլմիւքտէն սոնրա, հալընը չիւպհէ իւզէրինէ տէրտէսթէրինէ գալգըշմագ ճայիզ տէյիլ իտի։—Դավալա գայմագամընն ապլ իտիլիկի վէ բօլիս մէմուրլարընն իսզմէթլէրինատէն չըգարըլտըղը բիվանէթ օլունուեօր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Բաղար կիւնիւ, Պէյօղլընտա Պալըգբազարընտա Ս. Երրորդութիւն Էրմէնի քիլիսէսի իթթիսալինէ, Արուեստանոց տարբէսինտէ եինէ շայանը թէէսսիֆ պիր հատիսէ վուգու պուլմըշ տըր։ «Ռամկավարական» ֆըրգասընա մէնսուպ օլան Հայրենիք ղազէթասը մուհարրիրի Վահան էֆ. Թէքէեան, պիր նութգ իրատ իլէ, էհալինին քիլիսէտէ պուլընտըղը պիր սըրասա իրատը նութգ իմմէքլիկին մանզուրլարընտան պահ իթմիշ, վէ նութգը-

ԴԱՐԱՁԱԳԻՐ ԹՈՂԹԱԿԱՆ

27 Յունվար 1910

Գին՝ մի .

Գրանցված է Հրամանագրատան Գրանցման Գրքում թիվ 1. Օրական 4 60
Օտար. Միջին գին մեկ տարվա համար 218 25
Գրանցման վճարներ՝ ՀՀ 13 82—
Տեղում՝ Գրասենյակում՝ տարեկան 1103 20
» » » ամսական 496
Տեղում՝ Գրասենյակում՝ տարեկան 17 20
Դրսում՝ » » » 4 14 50
Տեղում՝ Գրասենյակում՝ 3921
Տեղում՝ Գրասենյակում՝ 15 60
» » » ամսական 507
Գնումներ՝ Ամենայն գրավաճառներից։ Ամենայն գրավաճառներից Ն. 3921 50
Գրանցման գրքերի գնումներ՝ Ն. 2270 50

ԳՐԱՖԻԿ ԺԱՄԵՐ

Ամենայն գրավաճառներից Ն. 3921 50

ՑՈՒՑԱԿ ԹՈՂԹԱԿԱՆԻ

Ամենայն գրավաճառներից

ԴՈՍՈՅՈՆ Ս.Ժ.Ս.Ն.Ե

27 Յունվար 1910

Գին՝ մի .

Գրանցված է Հրամանագրատան Գրանցման Գրքում թիվ 1. Օրական 4 60
Օտար. Միջին գին մեկ տարվա համար 218 25
Գրանցման վճարներ՝ ՀՀ 13 82—
Տեղում՝ Գրասենյակում՝ տարեկան 1103 20
» » » ամսական 496
Տեղում՝ Գրասենյակում՝ տարեկան 17 20
Դրսում՝ » » » 4 14 50
Տեղում՝ Գրասենյակում՝ 3921
Տեղում՝ Գրասենյակում՝ 15 60
» » » ամսական 507
Գնումներ՝ Ամենայն գրավաճառներից։ Ամենայն գրավաճառներից Ն. 3921 50
Գրանցման գրքերի գնումներ՝ Ն. 2270 50

ԳՐԱՖԻԿ ԺԱՄԵՐ

Ամենայն գրավաճառներից Ն. 3921 50

ՑՈՒՑԱԿ ԹՈՂԹԱԿԱՆԻ

Ամենայն գրավաճառներից